

Ангел

Василь Стефаник

Стара Тимчиха грілася на приспі проти сонця. Поперед ворота проходили люди, і ніхто з бабою слова не заговорив. "Славайсу".— "Навіки слава",— лиш тільки бесіди і розмови.

— Старого лиш озми та закопай! Шкода тої лински страви, що з'їсть, та того кута печі, що залежить. Всім великий у очах, ніхто слова не заговорить, ци бісе, ци чорте. Таки не варт старому жити, та й решта!

Прийшли їй на гадку слова старого Тимка.

— То, стара, так є, що моя голова напереді, а твоя зараз за моєв. А як мої не стане, то твоя ніц не вартує. Лиш аби-с мене одного дня поховала, а другого ти вже не ґаздиня, меш сидіти, як у комірне у свої хаті...

— Ей, старий, старий, тото-с ні лишив, як коли би-с утік від слюбу. Був-єс плохий, куда-м ті потрутила, тудя подавав-єс си, але все я із-за твої голови була ґаздиня. Була-м та й була-м.

Смутно бабі Тимчисі було, хоч сонце, як рідна мама, розгрівало старі кості.

— Та ти гадаєш, старий, що хтось за тебе нагадує? Якби мене не було, та й би ніхто і не гавкнув за тобов. Ой, сьогодні діти, такі діти, що аж у п'єтах постиває! Але-с дурний, бігме-с, дурний! Було понабирати банків та векслів, та добре поїдати та попивати, та жити попанцьки. А то запобігали-м обоє, яєчка желували на яєшницю, а сьогодні і обіду за тебе ніхто не зробить.

Баба Тимчиха закрила лице долонями та й шепотіла до старого Тимка:

— Коби-с, мамо, вішолопала послідний феник, то би обідець був. А як не зможеш підвестиси, то здихай на барабулі! Ніби діти купили би тобі яблучко або булочку? Тогди би-с їла!

Встала з приспи та пішла подивитися до курей.

— То в старого, бігме, такий розум, як у дитини. Таке-м понаплітала, що встид перед сонцем світим! Вони, сараки, мають свої діти та мусі за них дбати. А ти, стара, мовчи та дихай. Недурно якись вігадав, що в старого дитинячий розум...

З оцим словом Тимчиха увійшла до великої хати. Розімкнула свою скриню і вибирала одєжу. Придивлялася, чи не сплісніла, або чи міль не наплодилася.

— Все ще нашого стараня, нитки діточої нема. Всего-м собі налагодила д' смерті. Як старий умер, то лиш дощок на деревище купили. Ей, де, коби і мене так файно ховали. Були люди, та було і для людий. Вже-м ті, старий, поховала, як ґазду? Ніхто не писнув, аби-м чогось жілувала.

Виймала червоні чоботи.

— Лиш раз убувані. Небіщик вже перед смертев був на ярмарку та й купив. На, каже, Насте, аби-с мала на смерть, хто знає, як ті діти муть шінувати? Все ліпше мати своє. Аби-с мала поредний чобіт на нозі, бо то бог знає, ци я вперед умру, ци ти!

Баба заплакала.

— Не журіться, дітоньки, я вам кошту не нароблю, ще й вам лишу. Мене старий добре постарав. Коби так усіх. Лиш не дайте бабі без свічки умерти. Я так коло старого страждувала ночами, що лиш один бог знає, але таки не вмер без свічки.

На споді скрині найшла баба вузлик із грішми. Взяла в руки і сіла на землі, аби рахувати.

— Ой діти, діти, тото-м си вас набавила та напістувала! Бувало, біжу з міста на голову, а все мені на гадці, що вони там діють самі у хаті? Добігаю до ліса, а вони йдуть протів мене, ледве землев котєси. Підо мнов аж ноги джожуть, аби борше додому, а вони зіпруть, та й мус сідати та роздавати дарунки. Понабирають — та й далі! Лиш небіжка Доця зо мнов ішла, а бахурі полетіли, як вітер...

Обличчя бабине подобріло і прояснилося. Глянула на образи. Там був голий ангел, що тримав у товстих руках дві червоні рожі.

— Ой ти, голаку, все ще смієшси з старої баби. А як, баба постаріласи, а ти все молоденький, все бабі хату звеселеєш. Ой дитинко божа, минув вік, як у батіг траснув!

Баба сперлася обома руками на землю та й нагадала давні часи.

— Ще Юрчика, відай, на світі не було, як я єго купила. Якісь панок поначіплював на підсіню таких образів, що на фіру не забрав би. Людий таких обзираю богато, як на ярмарку. Якась там була така люта звір змальована, що в казці би не склав. А якісь царі такі страшні, московські та турецькі, та всекого дива. Межи ними був ангелик, та й я єго купила. То так він приязно дививси та так ружі кождому наставляє, лиш бери. Де, де, то вже вік минув відтогди...

— Бувало, зимовими вечорами то понароблею з паперю голубів. Головки позолотю, крильця посріблю, та як приберу єго у ті голубчики, то він як коли би з ними гравси.

Тимчиха забула гроші рахувати, розгадуючи. Тримала їх у жмені і далеко гадками літала.

— Ой, розумремоси, небоже, мене вже давно не буде, а ти все меш хату веселити. Хоть кілька буде знаку по бабі, що жила...